

Wojciech Borkowski, Witold Migal, Sławomir Sałaciński

Ożarów Mazowiecki, st. II, gm. loco,
woj. warszawskie, AZP 57-64/11

Informator Archeologiczny : badania 30, 181-182

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

su przedrzymskiego reprezentowała jedna jama zasobowa oraz dziesięć jam o bliżej nieokreślonej funkcji – wydobyto z nich 120 fragmentów ceramicznych. Na cmentarzysko ludności kultury wielbarskiej złożyło się 7 obiektów grobowych ciałopalnych, najprawdopodobniej bezpopielnicowych z resztkami stosu, z których pozyskano materiał kostny ludzki oraz 275 fragmentów ceramiki. Pozostałych 9 obiektów, o charakterze gospodarczym, w których znaleziono 5 fragmentów ceramiki, należało do osady z okresu wczesnego średniowiecza.

Materiały i dokumentacja przechowywane są czasowo w Ośrodku Naukowo-Konserwatorskim PKZ sp. z o.o. w Poznaniu.

Badania zakończono do czasu budowy drugiej nitki gazociągu.

OŻARÓW MAZOWIECKI,

st. II, gm. *loco*,
woj. warszawskie,
AZP 57-64/11

- ślady osadnictwa mezolitycznego
- ślady osadnictwa z epoki brązu
- osada z młodszego okresu wpływów rzymskich
- osada wczesnośredniowieczna
- ślady osadnictwa nowożytnego

Przedinwestycyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 22 października do 9 listopada przez dr. Wojciecha Borkowskiego, z udziałem mgr. Witolda Migala i mgr. Sławomira Sałacińskiego. W rejonie ulicy Prostej i Buczka (d. Pułaskiego) zaplanowana została budowa kanalizacji. Na ul. Buczka do skrzyżowania z Proszą wytyczono 11 sondażów (numeracja 1-11 z kierunku północ-południe) o wymiarach 3 x 2 m. Na południe od skrzyżowania założono 4 wykopy (numeracja 1-4 z kierunku południe-północ) o wymiarach: 1 – 2 x 20 m, 2 – 2 x 20 m, 3 – 2 x 17 m, 4 – 24 x 2 m. Dwa wykopy: nr 5 (2 x 16 m) i nr 6 (2 x 50 m) zlokalizowano na ul. Prostej. Ponadto zadokumentowano wkop fundamentowy pod budynek mieszkalny o wymiarach 20 x 20 m i przeprowadzono na terenie tej inwestycji badania sondażowe, zakładając wykopy wychodzące poza obręb fundamentów. Łącznie przebadano 360 + 400m².

Ze względu na to, że pierwsza warstwa na terenie budowy kanalizacji to współczesna, zbita, żuźlowa droga, we wszystkich sondażach i wykopach została ona zdjęta mechanicznie. Miąższość wynosiła w różnych miejscach 20, 25, 30 cm. Dalsza, „ręczna” eksploracja ujawniła bardzo zbieżny układ warstw we wszystkich jednostkach badawczych: od 15 do 30 cm brunatna (o różnych odcieniach), spoista, słabo spiaszczona glina z szarawymi smugami (warstwa kulturowa?), w której wystąpiła przewaga zabytków, następnie 20-30-40 cm jaśniejszej gliny, poniżej żółte ropy bez zabytków – warstwa calcowa. W wykopie nr 1 odkryto i wyeksplorowano cztery obiekty, w wykopie nr 6 – trzy. W pozostałych jednostkach badawczych obiektów było brak, a materiały archeologiczne znajdowano w brunatnej glinie. W sondażach odkryto tylko 59 zabytków, w tym 51 fragmentów ceramiki, 3 fragmenty polepy, 3 grudki żuźła, fragment krzemienno-wióra (o pokroju mezolitycznym?) i fragment żelaznego nitu. W wykopach znaleziono 1670 zabytków. W zdecydowanej przewadze były to fragmenty ceramiki, poza tym wystąpiły fragmenty kości zwierzęcych, grudki polepy (w tym konstrukcyjnej), grudki żuźła, szlaki, kamienie, fragmenty żelaznych przedmiotów współczesnych, zabytki krzemienne. Łącznie w wykopach i sondażach odkryto 1729 zabytków.

Na terenie budowy domu mieszkalnego w trakcie oczyszczania profili nie natrafiono na ślady warstwy kulturowej. Nieliczne zabytki pozyskano w trakcie preparowania profilu północnego i wschodniego. Pochodziły one z warstwy humusowej. Podczas eksploracji wykopów sondażowych nie natrafiono na materiał zabytkowy. Nie oznacza to, że cała powierzchnia działki znajduje się poza obszarem stanowiska. Zniszczenia w trakcie wykopywania dołu fundamentowego były jednak znaczne – praktycznie nie natrafiono na warstwę podglebia, usuniętą za pomocą koparki. Jedynie w partii północnej wykopu, w sąsiedztwie profilu północnego wkopu fundamentowego, odkryto resztki obiektu, który miał około 1 m średnicy na poziomie 80 cm od powierzchni pierwotnej terenu. Został on zniszczony w trakcie wykopywania ziemi, co spowodowało konieczność zejścia głębiej w celu zadokumentowania jego planu. Obiekt był wyraźnie kolisty w przekroju, o stosunkowo pionowych i czytelnych ścianach i koncentrycznym wypełnisku. W pobliżu dna wystąpiła wyraźna warstwa spalenizny i węgla oraz kawałki żuźła i szlaki. Podścielony był warstwą przepalonej i przeprażonej gliny. Z uwagi na obecność polepy, szlaki i żuźła, można domniemywać, że obiekt był pozostałością dymarki, z której mechanicznie usunięto kłoc żuźłowy. W górnych warstwach obiektu oraz

w jego otoczeniu natrafiono na kilkanaście fragmentów ceramiki. Poza opisanym obiektem nie stwierdzono żadnych innych śladów trwałej okupacji terenu, nie stwierdzono też materiału zabytkowego na hałdzie wykopu fundamentowego. W związku z tym przyjąć należy, że inwestycja zlokalizowana jest na południowym lub południowo-wschodnim krańcu stanowiska, przy czym w jego obrębie znajduje się jedynie skrawek północny planowanego budynku. Przemawia za tym nie tylko ubóstwo materiału, ale także jego lokalizacja w części północnej. Jeśli obiekt odkryty w trakcie wykopalisk był rzeczywiście związany z produkcją hutniczą, to poświadcza to dodatkowo położenie inwestycji na skraju osady, zwyczajowo bowiem tego typu obiekty produkcyjne lokalizowano na skraju terenu osadniczego.

Konkludując należy przyjąć, że w trakcie badań uchwycono południowy skraj osady, której centrum, zgodnie z wynikami badań powierzchniowych S. Woydy oraz wykopaliskowych W. Migala, znajduje się na północny zachód od badanej inwestycji.

PAPROTKI KOLONIA, st. 1,
gm. Milki,
woj. suwalskie,
AZP 21-73/-

- cmentarzysko kultury bogaczewskiej (młodszy okres przedrzymski, okres wpływów rzymskich i wczesny okres wędrówek ludów)

- cmentarzysko grupy olsztyńskiej (późny okres wędrówek ludów)

Badania wykopaliskowe przeprowadzone przez mgr. mgr. Annę Bitner-Wróblewską, Małgorzatę Karczewską i Macieja Karczewskiego, z udziałem mgr Grażyny Iwanowskiej. Finansowane przez PSOZ. Piąty sezon badań. Prace koncentrowały się w południowej partii cmentarzyska, kontynuowano też rozpoznanie części zachodniej skupiska grobów oraz założono niewielki sondaż po drugiej stronie drogi przecinającej wzgórze, na którym zlokalizowane jest stanowisko. Łącznie przebadano powierzchnię około 140 m².

Odkryta w latach ubiegłych, wyeksplorowana obecnie do końca ziemianka jest zapewne związana z pozostałościami okopów z czasów I wojny światowej. W wykopie sondażowym poza jednym drobnym fragmentem ceramiki nie odnotowano materiału zabytkowego. W części południowej odsłonięto 19 grobów ciałopalnych i 10 obiektów. Większość pochówków to groby popielnicowe, jedynie 3 były jamowe. Znajdowały się one w południowo-wschodniej części badanego obszaru, przy czym brak tam było pochówków popielnicowych. Wśród obiektów zidentyfikowano ślady stosu pogrzebowego, funkcja pozostałych jest niejasna (niektóre jamy mogły być związane ze stosem). Pozyskany materiał można datować na rozwiniętą fazę wczesnego okresu wpływów rzymskich, późny okres wpływów rzymskich i okres wędrówek ludów. Szczególną uwagę zwraca zespół fazy C₂ z jamowego grobu 171, z trzema przystawkami. W jednej z nich znajdowały się 2 rogowe grzebienie trójwarstwowe – jeden z unikatowym ornamentem zoomorficznym w formie stylizowanych przedstawień jelonka oraz lisa lub wilka, drugi pokryty ornamentem geometrycznym. Zabytkom tym towarzyszyły m.in. dwie brązowe zapinki kuszowate, zdobione pierścieniami z nacinanego srebrnego drutu, oraz żelazna fibula kuszowata z pełną pochewką. Do najciekawszych znalezisk z warstwy ornej należą: fragment importowanej zapinki tarczowatej, zawieszka w kształcie czteroszprychowego koła i szczypczyki z suwakiem zakończonym spiralnymi tarczkami. Najpóźniejszy zabytek, pochodzący z rozwiniętej fazy okresu wędrówek ludów, to luźno znaleziona masywna zapinka kuszowata z podwiniętą nóżką, wykonana z żelaza, zdobiona brązowymi pierścieniami z nacinanego drutu.

Materiały po opracowaniu przechowywane będą w Muzeum Okręgowym w Suwałkach. Badania będą kontynuowane.

Paprotki Kolonia, st. 41,
gm. Milki, woj. suwalskie

patrz: wczesna epoka żelaza

Parzniew, st. VI,
gm. Brwinów, woj. warszawskie

patrz: wczesna epoka żelaza

Pagów, st. E,
gm. Wilków, woj. opolskie

patrz: wczesna epoka żelaza